

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Рецепція та вплив тих чи тих постатей, учень або традицій сьогодні стали якщо не поширеною, то, щонайменше, звичною темою історико-філософських розвідок: вплив Ніцше чи Гайдегера у Франції, рецепція аналітичної філософії чи американського прагматизму в Німеччині, *French theory* в США тощо. Результати цих сучасних розвідок пропонують нам по-новому подивитись на теми, що їх можна назвати класичними, такі як історія платонізму, аристотелізму тощо. Тим паче, що пошуки в царині методології історико-філософських досліджень, спрямовані на якомога повнішу реконструкцію постатей, учень чи традицій «такими, якими вони були» з погляду свого часу, роблять дедалі помітнішою відмінність між історико-філософськими реконструкціями цих постатей, учень чи традицій і тими їх образами, що складаються у філософуванні тієї чи тієї доби або в тій чи тій національній філософській традиції.

Дослідження рецепції не часто стають темою спеціальних методологічних чи історіографічних рефлексій. Якоюсь мірою інтенсивність таких рефлексій сигналізує, наскільки історики філософії вважають дослідження рецепції окремим напрямком чи окремою історико-філософською дисципліною, що вимагає власних методів і власного поля дослідження. Дослідження рецепції в історії філософії можуть бути цілком продуктивними й переконливими у межах традиційних джерелознавчих та інтерпретаційних методів і принципів історії філософії, хоча дослідники регулярно піддають останні випробуванню розробками суміжних дисциплін, таких як герменевтика Г.-Г. Гадамера, рецептивна естетика Г.Р. Яуса і Констанцької школи, *Classical reception studies* тощо. І результати досліджень рецепції, і спроби оновити її методологічні підходи шоразу нагадують, що феномен рецепції в історії філософії, який на перший погляд видається простим і самозрозумілим, потребує прояснення.

Що слід вважати рецепцією та впливом в історії філософії? Чи мають рецепція та вплив якісь особливості в різні періоди історії філософії? Які чинники визначають конкретні конфігурації рецепції? Як встановлювати та як досліджувати конкретні випадки впливу? І головне: яку роль у філософуванні відіграють рецепція та вплив?

Останнє запитання є мало не засадничим для історіографії національних філософій, яка традиційно переймається роллю рецепції інших філософій у становленні та розвитку національної філософської традиції. Водночас питання особливостей рецепції якоїсь філософії в тій чи тій країні є також питанням особливостей міжнародного обміну ідеями та теоріями.

Довкола таких питань, викликаних конкретними дослідженнями рецепції та впливу, точилися дискусії на Історико-філософських читаннях «Рецепції та впливи в історії філософії», які відбулись в Інституті філософії імені Г.С. Сковороди НАН України 6 грудня 2019 року і в яких взяли участь українські та закордонні історики філософії. Тематичну добірку цього числа становлять статті, підготовлені учасниками Читань.